

Г. Я. Пилягіна

Медико-психологічна корекція

МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ – система психологічних заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного чи максимально можливого приватного та соціального буття особистості за наявності в неї будь-яких захворювань або з метою профілактики для запобігання їхнього виникнення чи загострення наявних хвороб. Як один із різновидів психол. допомоги мед. корекція (МК) спрямов. на виправлення особливостей психол. розвитку особи, що не відповідає прийнятій оптимальній моделі; формування необхід. психол. рис, що сприятиме її соціалізації й адаптації до сучас. умов життя. Поряд із МК існує поняття «психол. корекція» (ПК), їхні завдання фактично тотожні: корегування порушень когніт.-емоц. сфери особистості чи її поведінки, однак при здійсненні МК передбачено надання мед. допомоги. Термін ПК набув поширення на поч. 1970-х рр. Донині тривають дискусії про те, чи може психолог займатися психотерапевт. (лікуваль.) діяльністю. Розрізняють власне лікування (психотерапію) і реабілітацію від корекції певних психол. проблем та психопрофілактики на всіх її етапах, особливо під час здійснення вторин. та третин. профілактики. Проте питання про співвідношення понять «психотерапія» та «ПК» залишається нерозв'язаним. Нині в Україні здійснюють підготовку лікарів-психологів, які фахово надають саме медико-психол. допомогу. Варто зазначити, що біопсихосоц. парадигма етіопатогенезу психіч. розладів враховує вплив усіх факторів (біол., психол. та соц.) на розвиток цих порушень. Значення психол. чинника в етіопатогенезі того чи ін. захворювання обумовлює завдання та методи МК. МК – форма впливу на психіку, а через неї – на весь організм. Пацієнтам надають профес. допомогу психол. засобами, вирішуючи їхні проблеми психол. характеру під час мед. допомоги при будь-яких захворюваннях. Психол. підходи МК охоплюють такі поняття: міжособистісна взаємодія, психол. засоби, психол. проблеми й конфлікти, когнітивні процеси, відносини, установки, емоції тощо. Психокорекц. вплив при МК – вид клініко-психол. втручання, що характеризується певними цілями, вибором засобів впливу, функціями, теор. обґрунтованістю, емпір. перевіркою та профес. діями. Розрізняють такі групи методів впливу при МК: методи посилення регуляції функцій психіки, розвиток емоц. самоконтролю, покращення психіч. саморегуляції в умовах актуал. психофіз. стану людини та наявної хвороби; методи, спрямов. на пошук вирішення конкрет. проблеми під час первин. діагностування тяжкої хвороби, виникнення

ускладненень чи несподіваних рецидивів; методи заг. корекції особистіс. цінностей, світогляду та ставлення до свого життя (під час лікування хвороби чи після нього). За способом корекц. впливів МК може бути директив. чи недирективною. Теор. основою МК виступає наук. психологія, психол. теорії та концепції, що розкривають психол. зміст понять «норма» та «патологія» і формують систему методів впливу на психіку хворого. Існує 3 осн. напрями в психотерапії, що є теор.-практ. підґрунтям МК: психодинам., поведінк. і підхід «досвіду». Це відповідає 3-м осн. напрямам психології: психоаналізу, бігевіоризму й екзистенц.-гуманіст. психології. Кожен із них характеризується влас. підходом до розуміння особистості, особистіс. порушень та інтерпретацією психогенезу хвороб чи хворобл. станів і логічно пов'язаною з цим системою психол. впливу. МК спрямов. на емоц. підтримку та увагу до переживань пацієнта; розширення свідомості та підвищення психол. компетентності хворого; корекцію ставлення до хвороби та проблем, викликаних нею, що впливають на стан пацієнта (від «глухого кута» до «вибору рішення»); підвищення стрес. та криз. толерантності; розвиток реалістичності та плюралістичності світогляду; формування навичок повноцін. існування за умови хвороби. Вибір завдань і методів МК залежить від особливостей хвороби чи розладів, до яких її застосовують: переважно функціонал. чи орган. природа соматич. або психіч. патології; реактивна чи процесуал. форми перебігу; оборотність хворобл. явищ. Під час корегування або попередження розладів, напр., порушень психіч. діяльності, при проведенні МК варто враховувати як фактори довкілля, етіолог. й патогенні фактори розладу, так і психол. особливості людини, обумовлені її конституцією та преморбід. особистіс. характеристиками. Здійснення МК передбачає встановлення контакту з пацієнтом, надання йому можливості виговоритися, емоц. підтримку, інформування про хворобу, зокрема наголошення не лише на негат. аспектах, а й позитивних. Необхідно спільно з пацієнтом домогтися зміни в його ставленні до хвороби й життєвих проблем; сформувати перелік можливих рішень; зробити вибір рішення, визначити стратегію поведінки, оптимал. з точки зору пацієнта, але й ефективну на думку лікаря; здійснювати супровід пацієнта в опануванні обраної стратегії поведінки чи виконанні рішень щодо конкрет. обставин життя; завершити курс МК підбиттям підсумків роботи з пацієнтом. Ефективність МК залежить від якості змісту заходів, їхньої своєчасності, адекватності та відповідності стану пацієнта, його індивід. особливостям і стилю життя.

Рекомендована література

1. Караяни А. Г., Сыромятников И. В. Психотерапия и психокоррекция как методы психологической помощи // Приклад. воен. психология. С.-Петербург, 2006;
2. Менделевич В. Д. Клиническая и медицинская психология: Учеб. пособ. Москва, 2008.

Бібліографічний опис:

Медико-психологічна корекція / Г. Я. Пилягіна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-67425>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).